

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/33/2025
Identifikačné číslo spisu:	7715211232
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7715211232.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobkyne H. L., narodenej XX. C. XXXX, R., Ľ. Š. XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Henrietou Hirjakovou, Michalovce, Nám. Osloboditeľov 1, proti žalovanému E. L., narodenému XX. H. XXXX, R., Ľ. Š. XXX, t. č. R., N.L. M., S. XXX, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 24C/291/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. júla 2024 č. k. 6Co/103/2023-635, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej iba „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 20. decembra 2022 sp. zn. 24C/291/2015 vyporiadal zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu tak, že „Do výlučného vlastníctva žalobkyne sa prisudzuje nehnuteľná vec: rodinný dom - dvojbyt zapísaný na LV č. XXX, katastrálne územie R., súpisné číslo XXX, na par. č. C-KN 1271, zastavané plochy a nádvoria parc. Č. C-KN č. 1271 o výmere 470 m² nachádzajúcich sa v obci R.R., okres Michalovce spolu s domovým príslušenstvom, oplotením v hodnote 105.000 Eur.“ Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na úplné vyrovnanie zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov 25.288,70 eura, v lehote 60 dní po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku. Rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že manželstvo strán sporu uzatvorené dňa 22. 08. 1974 bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 15P/141/2012, právoplatným dňa 12. 07. 2012. Počas trvania manželstva nadobudnuté hnutel'né veci si po rozvode bývalí manželia rozdelili. Nesporné bolo, že uvedený rodinný dom strany sporu postavili v r. 1974 až 1978 spolu s rodičmi žalobkyne E. a C. Y. Na liste vlastníctva boli vedení E. L. a manželka H.K. L. rod. Y. v spoluvlastníckom podiele 1 a E. Y. a manželka C. Y., rod. V. v spoluvlastníckom podiele 1. Rodičia žalobkyne svoj spoluvlastnícky podiel v r. 1986 darovali žalobkyni. Vychádzajúc zo žalobných tvrdení

žalobkyne, z § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 OZ a § 150 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a z výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil, že rodinný dom v časti spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1 patrí do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov (BSM) a zostane výlučným vlastníctvom žalobkyne, s čím súhlasil aj žalovaný. Zároveň v rozsudku uviedol, že na poslednom pojednávaní počas záverečného návrhu bol prezentovaný návrh žalobkyne na zmenu z dôvodu, že nehnuteľnosť nepatrí do BSM.

1.2. Spornou zostala hodnota nehnuteľnosti a miera (ne)participácie žalovaného na jej stavbe. V zmysle súdnu praxou ustálenej zásady, že pri oceňovaní majetku patriaceho do BSM treba vychádzať z ich stavu (z hľadiska veku, kvality, či miery opotrebenia) ku dňu zániku BSM, avšak z ich ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu (R 42/1972, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/174/2012, 7Cdo/9/2012, 1MCdo/12/2011) súd prvej inštancie vychádzal zo zistení súdnej znalkyne z odboru stavebníctvo, odhad hodnoty nehnuteľností, odhad hodnoty stavebných prác Ing. R.Z. A. prezentovaných v ňou zhotovenom znaleckom posudku č. 12/2021 v znení doplnku č. 1 doručenom okresnému súdu 04. 04. 2022 a v jej výpovedi na pojednávaní konanom 17. 10. 2022. Súdna znalkyňa ustálila hodnotu predmetnej nehnuteľnosti na účely vyporiadania BSM sumou 105.000 eur; súd prvej inštancie prihliadol aj na to, že tento znalecký posudok je na rozdiel od znaleckého posudku Ing. J. Š.R. zo dňa 27. 10. 2016 najaktuálnejší a zohľadňuje mieru zvyšovania cien nehnuteľností aj sumu ku dňu vyporiadania BSM (vyhlásenia rozsudku). Žalovaným predložené odborné vyjadrenie Ing. H. O. nespĺňalo zákonné náležitosti znaleckého posudku.

1.3. Posudzujúc kritériá vyporiadania BSM dané v § 150 OZ súd prvej inštancie vychádzal z parity podielov bývalých manželov na zaniknutom BSM napriek tomu, že žalobkyňa poukázala na možnosť, že podiely nemusia byť rovnaké, pokiaľ sa jeden z manželov dopustil domáceho násillia voči druhému manželovi a osobám blízkym (žalovaný bol v r. 2004 právoplatne uznaný za vinného z týrania blízkej a zverenej osoby a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody). Žalobkyňa totiž nešpecifikovala, prečo, ako a v akom pomere má byť zohľadnené odsúdenie žalovaného. Navyše rozhodnutie českého súdu, na ktoré žalobkyňa v tejto súvislosti poukazovala, nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

1.4. S prihliadnutím na to, ako sa každý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržiavanie spoločnej veci okresný súd skonštatoval, že žalovaný nepreukázal, že sám financoval výstavbu garáže a letnej kuchyne. Súd prvej inštancie nespochybnil participáciu rodičov žalobkyne na výstavbe nehnuteľnosti, ktorí potom mali na tejto nehnuteľnosti vlastnícky pomer. Náklady na výstavbu vynaložené rodičmi žalobkyne a zdroje ich financovania, ako ich žalobkyňa prezentovala, nepreukazujú vyššiu mieru participácie žalobkyne na nadobudnutí nehnuteľnosti. K fotokópii zošitu obsahujúceho záznamy o sumách a úhradách okrem toho, že nemožno stotožniť, kto ich zapisoval, súd prvej inštancie uviedol, že jednotlivé úhrady nemajú oporu v ďalších dôkazoch. Ani listiny predložené žalovanou (správne má byť uvedené žalobkyňou, pozn. dovolacieho súdu) na č. l. 138 - 145 nemožno s určitosťou stotožniť práve s predmetnou nehnuteľnosťou. Z dôvodu obstarávania spoločnej domácnosti súd prvej inštancie akceptoval štyri úhrady inakasa v celkovej sume 843,46 eura (25.410,- Sk) uhradené žalobkyňou v mesiacoch 03/06, 08/06, 10/05 a 08/05, kedy bol žalovaný vo výkone trestu odňatia slobody a túto sumu zaradil do nákladov žalobkyne. Ostatné predložené potvrdenia o zaplatení inkasa boli úhradami za obdobie, kedy žalovaný nebyval v spoločnej domácnosti so žalobkyňou.

1.5. Zhodnotením všetkých svedeckých výpovedí individuálne, ale predovšetkým v ich vzájomnej súvislosti okresný súd dospel k záveru, že potvrdzovali len verziu tej strany, ktorá ich vypočutie navrhla. V konečnom dôsledku teda z týchto svedeckých výpovedí nemožno vyvodzovať zásadný záver, kto participoval na dome vyššou alebo nižšou mierou a kto sa zapríčinil o výstavbu predmetného domu viac a kto menej. Každá výpoveď v istom smere niečo vyvracala, ale aj sama bola vyvrátená. Spleť týchto svedeckých výpovedí nepriniesla do sporu nič zásadné.

1.6. Žalobkyňa požadovala, aby jej bolo uhradené, čo zo svojho vynaložila na spoločný majetok. Súd prvej inštancie prihliadol iba na jeden doklad, vystavený 03. 11. 2012 na 117,84 eur za Plynoservis, pretože podľa ostatných bol odberateľom Ľ. L.. K investíciám, ktoré mali byť vložené do nehnuteľnosti ako predmet pôžičky či záväzkov zo strany peňažných ústavov okresný súd uviedol, že dohoda o vydaní a vyplatení biankozmenky znie na meno Ľ. L. a obdobne je to aj pri spotrebiteľskom úvere na č. l. 226. Žalobkyňa si teda ako jej vlastné náklady uplatnila sumy uhradené za rekonštrukciu stavby synom strán sporu.

1.7. Súd prvej inštancie na základe uvedeného ponechal nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve žalobkyne a určil hodnotu BSM na 105.000 eur. Nehnuteľnosť patrila do BSM v spoluvlastníckom podiele 1, žalovaný má nárok na vyrovnanie hodnoty 1, čo zodpovedá sume 26.250 eur. Z nej okresný súd odpočítal sumy 117,84 eura (Plynoservis) a 843,46 eura (inkaso). Výsledná čiastka, ktorú musí žalobkyňa vyplatiť žalovanému na vyrovnanie podielov predstavuje 25.288,70 eura ($105.000/4=26.250 - 117,84 - 843,46 = 25.288,70$). Poskytnutie dlhšej lehoty na splnenie tejto povinnosti zdôvodnil okresný súd výškou sumy, ktorú musí žalobkyňa žalovanému uhradiť tak, aby mohla aj v prípade absencie finančných prostriedkov zrealizovať úkony smerujúce k splneniu povinnosti.

1.8. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie za použitia § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Za dôvod hodný osobitného zreteľa označil to, že v konaní o vyporiadanie BSM nemožno jednoznačne hovoriť o úspechu, resp. neúspechu žalobkyne ani žalovaného, nakoľko súd nebol viazaný návrhom na vyporiadanie a k vyporiadaniu BSM nedošlo ani vo vzťahu k jednej zo sporových strán tak, ako to táto strana navrhovala.

2. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júla 2024 č. k. 6Co/103/2023-635 potvrdil rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 24C/291/2015 zo dňa 20. decembra 2022 a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Urobil tak po zistení, že odvolaniami žalobkyne a žalovaného napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP), okresný súd vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, z vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

2.1. Na zdôraznenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a k odvolacím námietkam žalobkyne odvolací súd doplnil, že preskúmaný rozsudok spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutí podľa ust. § 220 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za nepreskúmateľný. Pri ustálení masy BSM okresný súd vychádzal z nesporných tvrdení strán, ktoré obe nehnuteľnosť považovali za patriacu do BSM. V zmysle § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Žalobkyňa v žalobe aj v priebehu konania tvrdila, že predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM a žiadala ju (ako jedinú) vyporiadať, pričom žalovaný so zaradením nehnuteľnosti do masy BSM súhlasil. Odvolací súd sa s týmto hodnotením dôkazov vykonaným súdom prvej inštancie plne stotožnil.

2.2. Nebolo možné akceptovať námietku, že okresný súd nerozhodol o zmene žaloby (ktorou žalobkyňa žiadala určiť, že nehnuteľnosť nepatrí do BSM). Odvolací súd poukázal na to, že predmetom konania je vyporiadanie BSM. Pokiaľ žalobkyňa navrhla zmenu petitu tak, že rodinný dom nepatrí do BSM, o tejto zmene nebolo potrebné rozhodovať vzhľadom na to, že v konaní o vyporiadanie BSM súd vždy ako prvú otázku rieši ustálenie masy BSM, ktorú následne vyporiadava. Posúdenie, či dom bude zaradený do BSM, bolo po celý čas predmetom konania - nejde o zmenu žaloby, o ktorej by bolo potrebné rozhodovať. Uvedené platí o to viac, ak súd dospel k záveru, že nehnuteľnosť do masy BSM patrí a vyporiadať ju treba. Poukázal aj na to, že žalobkyňa v žalobe a počas celého konania potvrdzovala, že predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM (ako jediný predmet BSM), uvedené teda počas celého konania nebolo sporné.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil s hodnotením dôkazov vykonaným súdom prvej inštancie nezistiac žiadne podstatné rozpory, ktoré by vyplynuli z jednotlivých vykonaných dôkazov a spochybňovali by správnosť skutkových záverov okresného súdu. Pokiaľ žalobkyňa uvádzala, že súd neakceptoval relevantné ňou predložené dôkazy, odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo nezistil existenciu takýchto pre rozhodnutie relevantných dôkazov.

2.4. Vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe okresný súd správne ustálil aj výšku vyrovnacieho podielu vychádzajúc zo znaleckého posudku znalkyne Ing. R. A., ktorá ustálila hodnotu nehnuteľnosti v stave k zániku BSM a s hodnotou k momentu vyporiadania na 105.000 eur s poukazom na fakt, že ide o znalecký posudok, ktorý je najaktuálnejší a zohľadňuje mieru zvyšovania cien nehnuteľností aj sumu ku dňu vyporiadania BSM, t. j. vyhlásenia rozsudku. Zdôraznil, že požiadavke spravodlivého vyriešenia veci zodpovedá taký postup súdu, podľa ktorého sa pri určení ceny nehnuteľnosti aplikuje tzv. všeobecná cena, ktorá nevyjadruje len cenu nehnuteľnosti v závislosti od druhu stavby, použitých stavebných materiálov, vybavenosti, konštrukcií, údržby, veku, výmery, kultúry a bonity pozemku, ale aj situáciu na trhu s nehnuteľnosťami v danom mieste a čase. Musí preto ísť o cenu, ktorá by predstavovala podiel

bývalého manžela na nehnuteľnosti patriacej do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, za ktorú by ju bolo možné reálne predat'. Z uvedeného vyplýva, že k určení hodnoty sporných nehnuteľností možno dospieť len vyhodnotením cien predajov uskutočnených v rozhodnej dobe a porovnateľných svojím charakterom, veľkosťou a lokalitou, tzv. porovnávacou metódou. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/113/2000)

2.5. Investície rodičov žalobkyne ako tretích osôb (spolustaviteľov) do stavby rodinného domu nemôžu byť predmetom vysporiadania zrušeného BSM, ani neosvedčujú vznik výlučného vlastníckeho práva žalobkyne. Obdobne investície syna a dcéry strán sporu nie sú predmetom vysporiadania.

2.6. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky žalovaného týkajúce sa náhrady trov prvoinštančného konania, nakoľko súd prvej inštancie správne bral zreteľ na osobitosť konania o vysporiadanie BSM, kde je rozhodnutie súdu v záujme oboch strán (ktoré sa nevedia dohodnúť). Prikázanie nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyne nebolo sporné a o výške vyrovnacieho podielu okresný súd nerozhodol v zhode s návrhom žiadnej strany, teda žiadnu stranu nemožno považovať za plne úspešnú. Zreteľ treba zobrať aj na odsúdenie žalovaného pre trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby, v dôsledku ktorého nežil v spoločnej domácnosti a nepodieľal sa na financovaní rodiny, neprispieval na domácnosť, neplatil inkaso, neinvestoval do domu finančné prostriedky, neplatil ani výživné na maloletú dcéru, prípadne na ďalšie skutočnosti, na ktoré poukázala žalobkyňa - a to okolnosti, za ktorých podala návrh na vysporiadanie: exekučné konanie zapríčinené žalovaným, ktoré ohrozovalo vlastníctvo, nehnuteľnosť obýval syn žalobkyne s jej matkou, žalobkyňa vykonávala sama rekonštrukciu nehnuteľnosti, čím ju zhodnotila, nežila so žalovaným v spoločnej domácnosti od roku 2003, žalovaný sa nezapričinil o udržanie a zveľadenie nehnuteľnosti, po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa dopustil opätovne priestupku proti spolunažívaniu voči žalobkyňi, jej deťom a matke, a preto opustila aj spoločnú domácnosť, žalobkyňa je osoba vo vyššom veku so zdravotnými problémami, s príjmom starobného dôchodku 426 eur. Odvolací súd zdôraznil, že splnenie podmienok pre aplikáciu ust. § 257 CSP súd skúma ex offio, teda bez návrhu strany sporu.

2.7. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žiadna zo strán nebola v odvolacom konaní úspešná, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keď rozhodnutie je v záujme oboch strán sporu a je potrebné prihliadnuť aj na osobitné okolnosti prípadu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie tvrdiac existenciu dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Namietla nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu aj rozsudku súdu prvej inštancie, prejavila nespokojnosť s tým, že odvolací súd nevytkol súdu prvej inštancie, že nerozhodol o zmene žaloby. Podľa obsahu dovolania namietla aj nedostatky v procese hodnotenia dôkazov, najmä pokiaľ ide o ustálenie hodnoty nehnuteľnosti vysporiadanej v konaní. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku uviedla, že podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky strana sporu nie je povinná zdôvodňovať konkrétny právny názor v judikatúre. Odvolaciemu súdu vytkla, že pri aplikácii relevantných hmotnoprávných ustanovení nezobral do úvahy rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1274/2006.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, ale nie je dôvodné.

6. V dovolaní, obsahujúcom v prevažnej miere nesúhlas a polemiku so závermi okresného a krajského súdu žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu definovanému v § 420 písm. f) CSP konkrétne vytkla súdom nižších inštancií nedostatočné odôvodnenie vydaných rozsudkov a nedostatky v dokazovaní a v hodnotení dôkazov v miere porušujúcej jej právo na spravodlivý proces.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8. K výhradám dovolateľky týkajúcim sa nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie treba uviesť, že právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

9. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. septembra 2022 sp. zn. IV. ÚS 245/2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, I. ÚS 301/06).

10. Najvyšší súd neposudzoval dovolanie dovolateľky iba striktne formálne, ale za použitia §-u 124 CSP posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu snažiac sa autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019), no majúci na zreteli potrebu nenarušenia princípu rovnosti strán sporu neprípustným nahrádzaním procesnej aktivity strany sporu obligatórne zastúpenej advokátom a princípu právnej istoty nastolenej právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu. V rámci takto daných limitov posudzovania obsahu

dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietla aj proces hodnotenia dôkazov.

11. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), nie strán sporu.

12. Najvyšší súd SR vo viacerých veciach, napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo/138/2018, 5Cdo/122/2019 vyslovil, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku overeniu alebo vyvráteniu ktorej je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorého overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, už bolo doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, garantujúcimi strane sporu právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

13. Hodnotenie dôkazov je činnosť, pri ktorej súd hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

14. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť, ak súd pri rozhodnutí vychádzal zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

15. Na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), hodnotenie dôkazov z iných ako hore uvedených dôvodov dovolací súd preskúmať nemôže.

16. Po analýze obsahu spisu a odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií dovolací súd konštatuje, že v postupe odvolacieho súdu v spojitosti s postupom okresného súdu nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľku na jej procesných právach v miere porušujúcej jej právo na spravodlivý proces a založiť tak dôvodnosť dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolací súd konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú

kritériá (uvedené v bodoch 8 a 9 odôvodnenia tohto rozsudku) pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 CSP, preto ich nemožno považovať za neodôvodnené, príp. zjavne arbitrárne (svojvoľné). Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; rozhodnutie odvolacieho súdu tak v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Pritom platí, že súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

18. Zaoberajúc sa v dovolaní tvrdenými nedostatkami odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií tak, ako ich jednotlivo dovolateľka špecifikovala, dovolací súd uvádza nasledovné:

18.1. Odvolací súd (v bodoch 35 a 36 odôvodnenia jeho rozsudku) uviedol, že súd prvej inštancie pri ustálení masy BSM vychádzal z nesporných tvrdení strán, ktoré rodinný dom považovali za patriaci do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. S poukazom na § 150 a § 151 ods. 1, 2 CSP odvolací súd výslovne uviedol: „V preskúmanom prípade práve žalobkyňa v žalobe (a aj v priebehu konania) tvrdila, že predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM a žiadala ju (ako jedínú) vyporiadať, pričom žalovaný so zaradením nehnuteľnosti do masy BSM súhlasil. Preto súd správne považoval za nesporné tvrdenie o tom, že nehnuteľnosť patrí do BSM. Spornou bola v konaní iba hodnota nehnuteľnosti a investície do tejto nehnuteľnosti, čím sa súd v konaní dôsledne zaoberal“. Dovolacie tvrdenie, že odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou, ako žalovaný preukázal vlastníctvo stavby (cit.: „t. j. že stavbu financoval, riadil, organizoval“), je preto bez právneho významu. Zdôrazniť totiž treba, že predmetom tohto sporu vymedzeným žalobkyňou nebolo určenie (spolu)vlastníctva stavby (zhotovenej výstavbou viacerými osobami), ale otázka vyporiadania zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ako je evidované aj v katastri nehnuteľností, pozn. dovolacieho súdu). Ak by žalovaný spolu so žalobkyňou neboli bezpodielovými spoluvlastníkmi rodinného domu v časti spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1/2, potom by neexistoval predmet tohto druhu súdneho konania iniciovaného žalobkyňou, ktorá ako dominus litis (pán sporu) za jedínú vec tvoriacu predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov od počiatku, už v žalobe označila iba uvedenú nehnuteľnosť a niekoľko rokov niesla dôkazné bremeno za účelom preukázania iba hodnoty nehnuteľnosti a investícií do nej vložených.

18.2. Dovolateľka vytkla odvolaciemu súdu, že sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s tým, „v čom vidí zhodnosť názoru s prvostupňovým súdom v otázke hodnotenia výpovede svedkov“, vo vzťahu ku ktorým žalobkyňa v odvolaní vytýkala v bode 5 dovolania uvedené skutočnosti uvedené nižšie. Dovolací súd okrem toho, že odvolací súd postupoval podľa § 387 ods. 2 CSP (v 27. odseku odôvodnenia jeho rozsudku odkázal na dôvody rozsudku súdu prvej inštancie) konštatuje, že žalobkyňa sa vyjadruje k osobám svedkov (ich príbuzenskému pomeru k stranám sporu) hodnotiac ich výpovede, aj k otázke (ne)dostatku a pôvodu finančných zdrojov žalovaného a rodičov žalobkyne na financovanie výstavby rodinného domu. Z hľadiska posúdenia dôvodnosti uplatneného dovolacieho dôvodu (absencia odôvodnenia zhodnosti názoru odvolacieho súdu s názorom súdu prvej inštancie) odvolací súd v 26. bode odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu a vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1, 2 CSP, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam. Takto odvolací súd zdôvodnil, prečo sa stotožnil s hodnotením dôkazov (vrátane svedeckých výpovedí) súdom prvej inštancie. V bode 45 rozsudového odôvodnenia odvolací súd zopakoval, že okresný súd svoje úvahy pri hodnotení dôkazov v rozsudku jasne uviedol a správne realizoval hodnotenie výpovedí svedkov, ktorých vypočutie navrhli strany sporu; odvolací súd sa s týmto hodnotením plne stotožnil. Podľa 46. bodu odôvodnenia rozsudku odvolací súd nezistil žiadne podstatné rozpory, ktoré by vyplynuli z jednotlivých vykonaných dôkazov a spochybňovali by správnosť skutkových záverov okresného súdu. Súd prvej inštancie pritom v odôvodnení svojho rozsudku (41. bod) jasne vysvetlil, že časť svedkov vypovedala v prospech žalobkyne, druhá časť v prospech žalovaného. Okrem výpovede svedka Ľ. L., ktorý potvrdil, že uhrádzal sám isté sumy pri rekonštrukcii, ostatné výpovede svedkov pôsobili skôr zmätočne potvrdzujúc len verziu o výstavbe domu a participácii na výstavbe tej strany, ktorá ich vypočutie navrhla. Podstatné je, že spleť týchto svedeckých výpovedí nepriniesla do sporu nič zásadné.

18.3. Pokiaľ dovolateľka vyčítala odvolaciemu súdu (v bodoch 6, 8 a 9 dovolania), že sa nevyjadril k otázkam obnovy a opravy domu (výmena starých okien, plávajúcích podláh, radiátorov, kúrenia, oprava balkóna, zatekajúcej strechy) a k tomu, že žalovaný svoj príjem na rekonštrukciu domu nepoužil, ani k otázke nákladov vynaložených na rekonštrukciu a na nehnuteľnosť, dovolací súd dáva do pozornosti 44. až 46. bod odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd tu výslovne uviedol, vychádzajúc zo skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, že nezistil, že by súd prvej inštancie opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, preukázané vykonanými dôkazmi, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor. V 7., 8. bode odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd stručne zhrnul obsah tej časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorej vyplýva, že zo žalobkyňou predložených faktúr a bločkov okresný súd zobral do úvahy iba jeden, vystavený na 117,84 eur za Plynoservis dňa 03. 11. 2012, teda po zániku manželstva. K ostatným bločkom okresný súd uviedol, že ich časť nemožno stotožniť s ničím konkrétnym, teda preukazujú iba, že niekto niečo niekde kúpil, avšak nie je jasné, kto, ďalšie sú nečitateľné. Uviedol, že žalobkyňa si nemôže uplatňovať faktúry a bločky vystavené na syna Ľ. L. ako odberateľa. Ak do nehnuteľnosti boli vložené investície pochádzajúce z pôžičiek či záväzkov z peňažných ústavov, spotrebiteľský úver aj dohoda o vydaní a vyplatení biankozmenky znie na meno Ľ. L.; nejde o sumy hradené žalobkyňou. K odvolaciemu tvrdeniu žalobkyne, že okresný súd neakceptoval relevantné ňou predložené dôkazy odvolací súd potom uviedol, že nezistil existenciu takýchto pre rozhodnutie relevantných dôkazov. Zdôraznil (posledná veta 49. bodu odôvodnenia), že investície syna a dcéry strán sporu do nehnuteľnosti nie sú predmetom vysporiadania (lebo nepatria do BSM). K dovolaciemu tvrdeniu žalobkyne, že sa súdy nižších inštancií nezaoberali financiami použitými na rekonštrukciu, ktoré ona dostala ako dar dovolací súd udáva, že keď dovolateľka v tomto sporovom konaní netvrdila, na čo konkrétne mali byť darované peniaze a v akej výške použité (či napr. na zakúpenie alebo montáž radiátorov, alebo na zhotovenie plávajúcích podláh a pod.), jej všeobecné tvrdenie (neposkytujúce podklad pre vyjadrenie sa žalovaného a neumožňujúce vykonanie dokazovania na preukázanie jeho pravdivostnej hodnoty) je irelevantné a okresný ani odvolací súd sa s ním nemuseli vysporiadať v odôvodnení ich rozsudkov.

18.4. Dovolaťka v dovolaní za vadu zmätočnosti považovala aj to, že odvolací súd nevytkol súdu prvej inštancie, že nerozhodol o zmene žaloby. Odvolací súd vo svojom rozsudku (pozri bod 2.2. odôvodnenia tohto dovolacieho rozhodnutia) vysvetlil, že ak žalobkyňa navrhla zmenu petitu tak, že rodinný dom nepatrí do BSM, posúdenie, či dom bude zaradený do BSM, bolo po celý čas predmetom konania a nejde o zmenu žaloby, o ktorej by bolo potrebné rozhodovať. Odvolací súd sa teda vysporiadal aj s touto odvolacou námietkou žalobkyne spôsobom, ktorý žalobkyňa v dovolaní nenamietla (nenamietla záver, že otázka, či rodinný dom (ne)patrí do BSM v konaní riešená bola, a to prednostne).

18.5. Žalobkyňa tvrdila (v bode 7 dovolania), že sa súdy v odôvodneniach rozsudkov dostatočne nevysporiadali s určením hodnoty nehnuteľnosti, keď súd prvej inštancie opomenul vyjadrenie znalkyne vo vzťahu k určeniu hodnoty 105.000 eur a nevysvetlil, prečo neodpočítal náklady na rekonštrukciu a nevyjadril sa k ďalším hodnotám uvedeným v znaleckých posudkoch. K tomu dovolací súd udáva, že súdy nižších inštancií jasne a dostatočne vysvetlili, prečo pri určení hodnoty nehnuteľnosti „neodpočítali“ náklady na rekonštrukciu (pozri bod 17.3. tohto rozsudku) - žalobkyňa nepreukázala, že išlo o jej vnos na spoločnú vec. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (najmä bodu 34) vyplýva, že za účelom odstránenia rozporov medzi znaleckým posudkom znalca Ing. J. Š. zo dňa 27. 10. 2016 a odborným stanoviskom znalca Ing. H. O. bol v konaní zabezpečený znalecký posudok znalkyne Ing. R. A., ktorá ku dňu znaleckého posudku nehnuteľnosť ocenila sumou 76.300 eur, po zohľadnení veku stavby 44 rokov ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku, v doplnení č. 1 stanovila hodnotu 78.300 eur a po vypočutí na pojednávaní doplnila v r. 2022 znalecký posudok ustálením hodnoty nehnuteľnosti na účely vyporiadania BSM, a to v stave k zániku BSM a s hodnotou k momentu vyporiadania 105.000 eur, z ktorej okresný súd vychádzal, keďže bol aj najaktuálnejší a zohľadňoval mieru zvyšovania cien nehnuteľností. Súd prvej inštancie v 33. bode odôvodnenia jeho rozsudku zdôraznil, že pri oceňovaní vecí patriacich do BSM platí zásada, podľa ktorej treba vychádzať z ich stavu (z hľadiska veku, kvality, či miery opotrebenia) ku dňu zániku BSM, avšak z ich ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu (napr. R 42/1972, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júla 2013 sp. zn. 3Cdo/174/2012 a z 19. júla 2013 sp. zn. 7Cdo/9/2012, alebo rozhodnutie sp. zn. 1MCdo/12/2011). Odvolací súd (bod 47 odôvodnenia jeho rozsudku) sa s týmto záverom súdu prvej inštancie stotožnil uvedúc „Súd správne ustálil aj výšku vyrovnacieho podielu vychádzajúc zo znaleckého posudku

znalkyne Ing. R. A., ktorá ustálila hodnotu nehnuteľnosti v stave k zániku BSM a s hodnotou k momentu vyporiadania, tak ako to požaduje judikatúra, na 105.000 eur s poukazom na fakt, že znalecký posudok od Ing. R. A. je najaktuálnejší a zohľadňuje mieru zvyšovania cien nehnuteľností a v konečnom dôsledku aj sumu ku dňu vyporiadania BSM, t. j. vyhlásenia rozsudku“.

18.6. Žalobkyňa v časti II dovolania odvolaciemu súdu vytkla, že sa v otázke právneho názoru vyjadril len okrajovo tak, že sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie a v odôvodnení ako argumentačnú podporu prvoinštančného rozsudku nevyjadril svoj právny názor. Dovolací súd poukazuje na procesný postup odvolacieho súdu, ktorý aplikoval § 387 ods. 1 CSP a vo výroku vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Vecnou správnosťou výroku je potrebné rozumieť správne zistenie skutkového stavu, správnu aplikáciu a interpretáciu hmotnoprávnej normy na zistený skutkový stav aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s normami procesného práva (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 1295). Odvolací súd postupoval aj podľa § 387 ods. 2 CSP, keď v 27. odseku svojho rozsudku uviedol, že sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré odkazuje. Platná procesná právna úprava umožňuje odvolaciemu súdu použiť skrátené odôvodnenie rozsudku, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V tomto prípade musí súd rozhodujúci o odvolaní povinnosť vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozsudku s podstatnými, teda vecne súvisiacimi argumentmi uvedenými v odvolaní; musí ísť o argumenty, ktoré môžu priniesť pre odvolateľa priaznivejšie rozhodnutie. Vzhľadom na zistenú vecnú správnosť výroku rozsudku súdu prvej inštancie, jeho skutkových aj právnych záverov aj vzhľadom na kompletizujúcu jednotu prvoinštančného a odvolacieho rozsudku je jeho odôvodnenie aj v časti týkajúcej sa potvrdenia právneho názoru súdu prvej inštancie dostatočné pre to, aby neporušovalo právo strán sporu na spravodlivý proces.

19. K II. časti dovolania žalobkyne dovolací súd podotýka, že v jej úvode žalobkyňa tvrdila dôvod dovolania aj v nesprávnom právnom posúdení sporu podľa § 421 CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odchýlil od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (strana sporu nemá podľa Ústavného súdu SR povinnosť zdôvodňovať konkrétny právny názor v judikatúre). Najvyšší súd sa pri posudzovaní tejto časti dovolania striktne nezameral len na to, či dovolateľka vymedzila prípustnosť dovolania formálne na konkrétnom riadku svojho podania. Do úvahy bral aj dovolací dôvod (§ 432 CSP) v snahe vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP, aby mohol následne posúdiť, či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a či ide o otázku, ktorá napĺňa niektorú z hypotéz zakotvených v písm. a) až c) §-u 421 ods. 1 CSP (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 468/2023). Rovnako dovolací súd aplikoval ustanovenie § 124 CSP a posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu. Dospel k záveru, že žalobkyňa právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu spôsobom umožňujúcim jej dovolací prieskum nevymedzila. Rovnako neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri riešení právnej otázky (ak by ju dovolateľka riadne vymedzila) odkloniť (rozhodnutia súdov iných štátov, teda ani českých súdov označené dovolateľkou nespádajú pod pojem ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu - vid' uznesenie najvyššieho súdu z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017).

20. Dovolací súd je názoru, že dovolateľka aj v II. časti dovolania podľa jeho obsahu uplatnila ako dovolací dôvod vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Okrem nedostatkov odôvodnenia rozsudkov súdov nižších inštancií, s ktorými sa dovolací súd vysporiadal v bode 18.6. tohto rozsudku, dovolateľka tvrdila (aj) v tejto časti vady v hodnotení dôkazov a predniesla svoj názor, ako mali byť dôkazy hodnotené a k akým skutkovým záverom mali súdy nižších inštancií v spojitosti s tým-ktorým dôkazom dôjsť. Pri preskúvaní dovolacích tvrdení týkajúcich sa procesu hodnotenia dôkazov musí dovolací súd upozorniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie ďalšie odvolanie) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri rozhodnutia odvolacieho súdu napr. sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo

dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

20.1. Dovolateľka v nadväznosti na nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu tiež namietala, že odvolací súd nezhodnotil majetkovú situáciu žalovaného a nevysporiadal s otázkou jeho schopnosti spolufinancovať výstavbu rodinného domu, keďže v tejto súvislosti nebolo vykonané ňou navrhované dokazovanie. Výtkla, že súdy za dôkaz preukazujúci financovanie výstavby rodinného domu nepovažovali zošit obsahujúci súpis všetkých výdavkov vlastnoručne písaný jej matkou a tvrdila, že svedecké výpovede, súdmi nesprávne vyhodnotené, preukázali financovanie výstavby jej rodičmi. Namietla tiež spôsob hodnotenia participácie jej rodičov na výstavbe rodinného domu súdom prvej inštancie, ktorú nehodnotil ako prevažujúcu. Dovolací súd poukazuje na závery uvedené v bode 18.1. tohto dovolacieho rozsudku a opakuje, že zaradenie rodinného domu do BSM v časti spoluvlastníckeho podielu 1 bolo deklarované od počiatku súdneho konania a počas jeho trvania práve žalobkyňou a žalovaným spochybnené nebolo. Pripomenúť treba, že v zmysle zákonných pravidiel (§ 143 Občianskeho zákonníka) pre vznik bezpodielového spoluvlastníctva manželov k veci (ktorá nebola získaná darom, dedením, ktorá podľa svojej povahy slúži osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a veci vydané v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka) postačuje jej nadobudnutie za trvania manželstva niektorým zo spôsobov vzniku vlastníctva (vrátane zhotovenia veci) čo aj len z minimálnej časti za financie patriace do BSM, keď pre bezpodielové spoluvlastníctvo je charakteristické, že manželia nemajú kvantitatívne určený podiel na vlastníckom práve k spoločnej veci. Prípadná prevažná miera participácie rodičov žalobkyne na výstavbe rodinného domu je preto pre vznik BSM v spoluvlastníckom podiele 1 k predmetu stavby bezvýznamná. Vykonanie žalobkyňou navrhovaného dokazovania aj hodnotenie dôkazov k uvedenej otázke (vrátane svedeckých výpovedí) teda malo slúžiť na overenie alebo vyvrátenie skutočnosti, ktorá je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Pozornosti dovolacieho súdu ale neušlo, že rodinný dom bol skolaudovaný ako dvojdom a jeho vlastníckymi boli rodina Y. a rodina L.. Ak žalobkyňa tvrdila, že dve rodiny boli uvádzané ako vlastníci stavby „iba“ za účelom získania nenávratného štátneho kolaudačného príspevku (vtedajších 4.000 Kčs na každú rodinu), v prípade pravdivosti jej tvrdenia by išlo o konanie v rozpore minimálne s dobrými mravmi (v tom čase nazývanými pravidlami socialistického spolužitia), ktoré nemožno po uplynutí desaťročí konvalidovať vylúčením stavby z režimu BSM.

20.2. Podstata dovolacích námietok žalobkyne k hodnoteniu dôkazov sa týkala ustálenia ceny predmetu BSM. Uviedla, že okresný súd považoval za správny znalecký posudok Ing. J. Š. (správne má byť Š., pozn. dovolacieho súdu) č. 219/2016 z 27. 10. 2016, ktorý určil všeobecnú hodnotu domu ku dňu rozvodu v čase vyporiadania (r. 2016) na 58.900 eur pri zohľadnení veku stavby 38 rokov. Znalčka Ing. A. vypracovala znalecký posudok č. 12/2021 z dôvodu určenia hodnoty stavebných prác, doplnený dvoma dodatkami. Znalčka uviedla, že trhová hodnota sa určuje na podklade súčasnej technickej hodnoty, za použitia súčasnej východiskovej hodnoty (v súčasnej cenovej úrovni), súčasného veku a súčasného koeficientu priemernej predajnosti. Z toho vyplýva, že pri súčasnej východiskovej hodnote treba použiť aj súčasný vek a mieru opotrebenia. Dodatkom č. 1 k znaleckému posudku znalčka určila hodnotu ku dňu vyporiadania (prvý kvartál 2022) pri veku stavby 44 rokov (stavba postavená v roku 1978). Dovolateľka zdôraznila, že zohľadnenie veku stavby 33 rokov (oproti veku stavby 44 rokov) je v rozpore s metodikou určovania hodnoty nehnuteľnosti, súd mal preto zobrať do úvahy všeobecnú hodnotu k začiatku rekonštrukcie 54.095 eur, všeobecnú hodnotu k 12. 07. 2012 k termínu vyporiadania 12/2021 bez rekonštrukcie 65.933 eur, s rekonštrukciou 76.337,43 eura a na sumu 105.000 eur vypracovanú v rozpore s metodikou výpočtu, zahŕňajúcu aj zhodnotenie domu o rekonštrukciu, nemal prihliadať. Dovolací súd v procese hodnotenia dôkazov, a to znaleckých posudkov ustaľujúcich cenu predmetu BSM porušenie pravidiel hodnotenia dôkazov (§ 191 a nasl. CSP) nezistil. Zhodne so súdom prvej inštancie (bod 33 odôvodnenia jeho rozsudku) poukazuje na to, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu týkajúca sa zisťovania ceny majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov za účelom jeho vyporiadania podľa 149 ods. 1, 3 a § 150 Občianskeho zákonníka je dlhodobo ustálená v tom, že pri zisťovaní ceny vecí, ktoré tvoria predmet bezpodielového spoluvlastníctva, platí zásada, podľa ktorej treba vychádzať z ich stavu (z hľadiska veku, kvality, či miery opotrebenia) ku dňu zániku BSM, avšak z ich ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu (k tomu porovnaj napr. R 42/1972, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/9/97,

4Cdo/113/2000, 3Cdo/174/2012, 7Cdo/9/2012, 6Cdo/53/2019, 1MCdo/12/2011). V uvedených rozhodnutiach najvyšší súd vysvetlil, že od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov do jeho vyporiadania môže uplynúť pomerne dlhá doba, počas ktorej môže dôjsť k zmenám na veciach, ktoré do tohto spoluvlastníctva patria. Vychádzaním z ceny v čase zániku bezpodielového spoluvlastníctva by sa podstatne potieral trhový systém a jeden z bývalých manželov by bol oproti druhému nepomerne zvýhodnený alebo znevýhodnený. Požiadavke spravodlivého vyriešenia veci zodpovedá, keď sa pri určení ceny nehnuteľnosti uplatní tzv. všeobecná cena, ktorá nevyjadruje len cenu nehnuteľnosti v závislosti od druhu stavby, použitých stavebných materiálov, vybavenosti, konštrukcií, údržby, veku, výmery, kultúry a bonity pozemku, ale aj situáciu na trhu s nehnuteľnosťami v danom mieste a čase. Musí ísť o cenu, ktorá by predstavovala podiel bývalého manžela na nehnuteľnosti patriacej do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, za ktorú by ju bolo možné reálne predať. K určení hodnoty sporných nehnuteľností možno dospieť len vyhodnotením cien predajov uskutočnených v rozhodnej dobe a porovnateľných svojím charakterom, veľkosťou a lokalitou. Súd nižších inštancií postupovali pri dokazovaní a hodnotení dôkazov oceňujúcich majetok tvoriacich predmet BSM v súlade s označenou procesnou aj hmotnou právnou úpravou a dospeli k správnym skutkovým záverom, na ktoré aplikovali správne ustanovenia zákona v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Aj keď metodický predpis pre zisťovanie ceny nehnuteľností neupravuje možnosť ocenenia nehnuteľností v cenách aktuálnych v čase zhotovenia znaleckého posudku, ale podľa ich stavu k rozhodnému momentu v minulosti, technicky takéto určenie (výpočet) realizovateľné je a ako zdôraznil už súd prvej inštancie, znalkyňa takto postupovala na účely vysporiadania BSM (pozri bod 1.2. tohto rozsudku).

20.3. K odsúdeniu žalovaného za trestnú činnosť, ktorej sa dopustil proti žalobkyni, jej matke a synovi Ľ. L. súd prvej inštancie (viď bod 1.3. tohto dovolacieho rozsudku) aj odvolací súd (keďže sa stotožnil s prvoinstančným rozsudkom a poukázal na jeho odôvodnenie) pri vyporiadavaní BSM prihládali. Postupovali teda v súlade s § 150 OZ a pri hodnotení tohto dôkazu aj podľa § 191 a nasl. CSP, keď žalobkyňa ako nositeľka dôkazného bremena nešpecifikovala prečo, ako a v akom pomere má byť zohľadnené odsúdenie žalovaného vo vzťahu k prípadnému rozhodnutiu o disparite bývalých manželov na majetku tvoriacom ich zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo. Dovolateľka súdom nižších inštancií tiež v tejto súvislosti vytkla, že pri vyporiadaní BSM neprihľadli na neplatenie výživného žalovaným (v dôsledku uvedeného odsúdenia) na v tom čase mal. U. L., uloženého právoplatným rozhodnutím súdu, no opäť neuviedla, v akej konkrétnej miere by sa mala táto okolnosť odraziť na vyporiadaní zaniknutého majetkového spoločenstva bývalých manželov. Dovolací súd vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany využitých stranami sporu udáva (neznížujúc vážnosť vyživovacej povinnosti rodiča k maloletému dieťaťu), že neuvedenie separátneho vyhodnotenia tohto dôkazu na preukázanie jednej z čiastkových skutočností, ktoré je možné zahrnúť a hodnotiť pri vyporiadaní BSM v rámci kritérií len všeobecne a príkladmo uvedených v § 150 OZ (zásluha na nadobudnutí a udržaní spoločných vecí, potreby maloletých detí, starostlivosť o rodinu zabezpečovaná každým z manželov, ale aj starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti pri určení miery pričinenia) v odôvodnení rozsudkov súdov nižších inštancií v spojení s ostatnými vykonanými dôkazmi nie je porušením procesných predpisov v takej miere, aby ním bolo porušené právo žalobkyne na spravodlivý proces. Skutkový stav bol vykonanými a vyhodnotenými dôkazmi súdmi nižších inštancií ustálený správne.

20.4. Dovolací súd vo vyššie uvedenom procesnom postupe súdov nižších inštancií v procese hodnotenia dôkazov (okresným súdom) a pri dokazovaní samotnom (odvolacím súdom) nezistil nesprávny procesný postup, ktorý by dovolateľke znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v miere znamenajúcej porušenie práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie postupoval pri hodnotení dôkazov v zmysle zásad daných v § 191 CSP, hodnotil každý dôkaz jednotlivo aj všetky vo vzájomnej súvislosti.

21. Na základe zhorauvedeného dovolací súd, vyhodnotiac dôvody dovolania tvrdené dovolateľkou uzatvára, že dovolateľka v dovolaní nevymedzila právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie a pri riešení ktorej sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení existencie vady zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP), naplnenie ktorého ale dovolací

súd nezistil, dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

22. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému nijaké trovy nevznikli, preto mu dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania od neúspešnej žalobkyne (§ 255 ods. 1 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.